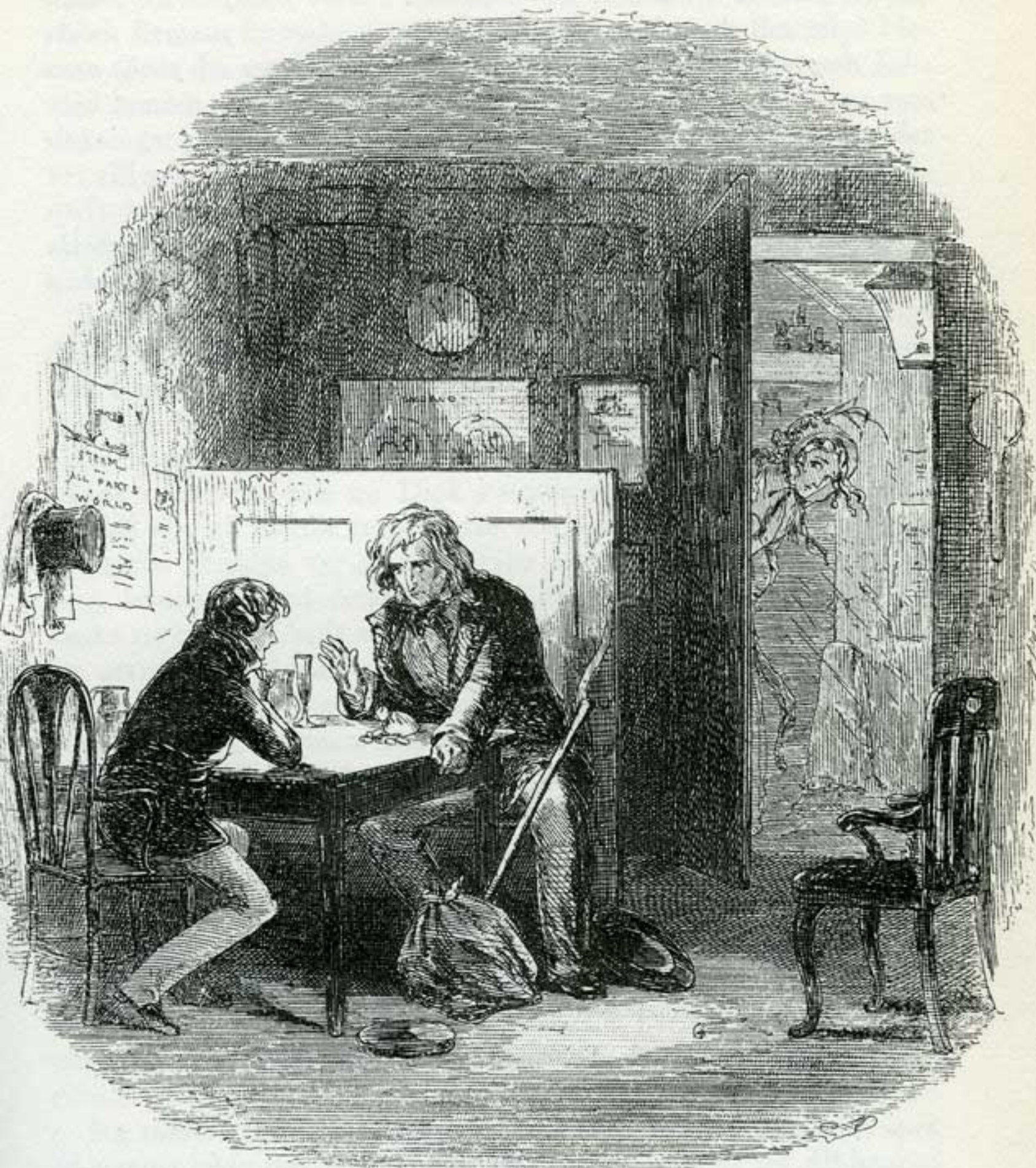


# *Midnattsbaren*



# *Midnattsbaren*

en fransk tragedi från kriget

efter Pierre Boileaus och Thomas Narcejacs "*D'entre les morts*"

av Christian Lanciai (1998)

*Personerna:*

Bartendern  
René (kund 1)  
andra kunder  
Robert (kund 6)  
Madeleine, hans hustru  
en läkare  
Lucille  
Max  
två poliser

andra kroggäster av mycket varierande slag

Handlingen äger rum i Paris och Marseille, 1940-46.

Copyright © Christian Lanciai 1998

Scenen föreställer en bar i en billig sylta. Det är stängningsdags.  
En gäst sitter med böjt huvud i hatt kvar vid baren.

*bartendern* Ni är sist kvar, Monsieur.  
*kunden* Jag vet.  
*bartendern* Om ni går kan vi börja städa.  
*kunden* Jag har inte druckit färdigt än.  
*bartendern* Det gör man aldrig. Men emellanåt bör man få torka.  
*kunden* Inte jag. Vet ni vad jag gjorde i fyra år under kriget?  
*bartendern* (*synar honom*) Antingen låg ni på sjukhus eller höll ni er undan och slog dank.  
*kunden* Fel. Jag drack.  
*bartendern* Hela kriget?  
*kunden* Hela kriget.  
*bartendern* Jag tror er. Och ni tycks inte ha lärt er att torka. Vad får det lov att vara?  
*kunden* En dubbel whisky.  
*bartendern* Så här sent?  
*kunden* Så här tidigt, menar ni?  
*bartendern* Det kommer på ett ut. För er tycks inte tiden existera.  
*kunden* Det har den aldrig gjort.  
*bartendern* Vad fick er att glömma tiden och världen och bara dricka bort hela kriget? Låt mig gissa. – En olycklig kärlek.  
*kunden* Hur kunde ni gissa det?  
*bartendern* Jag är bartender. Jag känner hela mänskligheten bättre än någon biktfar.  
*kunden* Därför sitter jag kvar här. Ni inger det rätta förtroendet. Jag skulle kunna sitta här och dricka hela natten med er om ni höll mig sällskap.  
*bartendern* Bara om ni kunde betala.  
*kunden* Ser jag fattig ut?  
*bartendern* Inte direkt. Men om ni ursäktar låser jag i alla fall. Sedan när ni är färdig kan jag låsa upp åt er och släppa ut er. (*går för att låsa dörren.*)  
*kunden* Jag blir aldrig färdig.  
*bartendern* Med spriten eller med kvinnan?  
*kunden* Varken med spriten eller med kvinnorna.  
*bartendern* Är ni en sådan?  
*kunden* Hurdan?  
*bartendern* Som inte nöjer sig med en.  
*kunden* Jag hade flera, men hon var en och samma kvinna.  
*bartendern* Nu börjar det låta intressant.  
*kunden* Eller rättare sagt, hon var flera kvinnor fastän hon var en och samma.  
*bartendern* Bättre och bättre. Var hon besatt?  
*kunden* Nej, men jag är fortfarande besatt av henne.  
*bartendern* Ni menar dem?  
*kunden* Nej, hon var bara en. Men jag blev aldrig klok på vem hon var, för hon växlade mellan identiteter.  
*bartendern* Ett vanligt förekommande fenomen bland kvinnor.  
*kunden* Nej, den här var annorlunda. Hon var inte vanlig alls. Hon var världens ovanligaste kvinna.  
*bartendern* Det måste hon ha varit, eftersom ni inte blev gift med henne.  
*kunden* Jag kunde aldrig få henne, men ändå blev hon min. Men alltid när jag trodde att jag fått henne försvann hon för mig.  
*bartendern* Upplöstes hon i tomma luften?  
*kunden* Driv inte med mig. Det här är allvarligt.

*bartendern* Ja, så ser det ut. Ingenting är så allvarligt som när man tar sig själv på allvar.

*kunden* Min käre vän, ni vet inte vad ni talar om.

*bartendern* Vet ni det då?

*kunden* Jag önskar att jag visste det.

*bartendern* Min bästa herre, ni har alldeles tydligt problem. Om ni vill kan jag hjälpa er att lösa det. Men då måste ni berätta hela historien.

*kunden* Det började 1940. Det var krig, och jag var advokat. Jag hade velat vara polis, jag hade arbetat som polis, men en viss psykisk labilitet hade nödgat mig ta avsked från tjänsten. Samma psykiska defekt gjorde mig oduglig för krig. Så jag stannade hemma i Paris för civiltjänst, och det fanns andra som gjorde det också, bland andra en gammal skolkamrat till mig, som skötte ett viktigt varv i Le Havre. Då var vi ännu alla säkra på att tyskarna sysslade med självmordsvanvett som vi snabbt skulle piska ur dem.

*bartendern* Ja, så trodde vi alla. Maginotlinjen var ju ofelbar.

*kunden* Vi trodde att vi snabbt med engelsmännens hjälp skulle slå tyskarna tillbaka ända till Berlin. Men det var 1940 långt före Dunquerque...  
(Scenen skiftar. Krogen förblir den samma men fylls av ljus, liv och rörelse och mycket folk anno 1940, medan bartendern diskret försvinner.)

*kund 2* Vad tror ni om de där förbålda nassarna?

3 Deras företag bekräftar flera generationers fördomar: de är dårar allihop!

4 Saken är klar! Hela kriget är ett tyskt självmordsjippo!

2 Men är vi så mycket bättre med våra gamla Dreyfusgeneraler? Glöm inte att vi själva satte dit Dreyfus!

5 Men det var ju bara en enda person och militär dessutom! Tyskarna är ju så galna att de tror sig kunna eliminera alla judar i Europa!

3 Och därför, i enlighet med tysk logik, så ger de sig på alla andra folk först och börjar med de omöjligaste: polacker och fransmän.  
(De upphetsade diskussionerna fortsätter.)

6 Vad tror du om kriget?

1 (oförändrad sedan inledningsscenen) Bara dumheter.

6 Kan vi vinna det?

1 Vi har aldrig vunnit mot tyskarna, men engelsmännen har aldrig förlorat ett krig. Så även om vi förlorar mot tyskarna kommer engelsmännen att vinna kriget åt oss. Mig bekymrar det inte hur det än går.

6 Du är lika opatriotisk som jag.

1 Du ser bekymrad ut, Robert.

6 Det är jag också. Jag har ett bekymmer som helt ställer alla världskrig i skuggan.

1 Då måste det vara din fru.

6 Hur visste du det?

1 Kärlek är det enda vi fransmän tar på allvar i livet.

6 Förvisso. Men min hustru är något annat.

1 Det är varje fransmans hustru.

6 Du förstår inte. Hon är något mer. Hon är inte bara kärlek.

1 Varför är du då bekymrad?

6 (med ens allvarlig) Hon håller på att försvinna för mig.

1 Bara så där? I tomma luften?

6 Nej, inte fysiskt.

1 Säg inte att du som alla andra håller på att förlora henne åt en älskare. Det händer oss alla. Till och med Victor Hugo blev ju bedragen av sin hustru.

6 (allvarlig) Du skämtar, René, men det här är allvar. Hon är inte otrogen.

1 Då är det verkligen allvarligt.

6 Hur länge har vi känt varandra, René?

1 Bara sedan vi började skolan tillsammans.

6 Det är mer än tre fjärdedelar av livet. Det är mot den bakgrunden jag ber dig se vad jag nu har att be dig om.

1 Var så god.

6 Jag vill be dig skugga henne.

1 (*förvånad*) Min käre Robert, du misstänker alltså ändå din hustru för otrohet!

6 Inte alls.

1 Men det är ju befängt! Jag är ju inte ens polis längre! Du vet ju varför jag skildes från tjänsten. Mitt psykiska handikapp gör att jag inte kan utföra de allra enklaste uppdrag!

6 Men jag har känt dig i mer än trettio år, och jag litar på dig. Jag skulle inte kunna anförtro någon annan ett sådant uppdrag.

1 Men min bästa Robert, nu får du ge dig! På dödligt allvar ber du mig skugga din hustru för att du vet att hon inte är dig otrogen! Vad är det här för en komedi?

6 Jag vill förhindra en tragedi.

1 Med att skugga din hustru med hjälp av en avsatt och i kritiska situationer handlingsförlamad polis? Kom igen, Robert!

6 Du har aldrig ens sett min hustru. Ge henne åtminstone en chans.

1 Chans till vadå? Vill du att jag ska bli hennes älskare åt dig?

6 Du kanske kan rädda hennes liv.

1 Ursäkta mig, Robert, men ditt gravallvar får mig att skratta på mig. Förklara då åtminstone vad det är med henne!

6 Hon är besatt av en död människa.

1 Varför kommer du till mig då? Ta henne till en läkare! Eller till en psykolog eller psykiatriker! Eller varför inte till en exorcist?

6 Du tar det fortfarande inte på allvar. Men jag vill inte ta till så definitiva metoder förrän jag vet säkert.

1 Vad vill du veta?

6 Vad hon gör på dagarna. Hon är borta hela dagarna, och jag kan inte bevaka henne då jag måste arbeta. När hon kommer hem säger hon att hon varit i Auteuil eller Bois de Boulogne, men längdmätaren på hennes bil visar på hundratals kilometer. Hon går som i dimma och tycks inte själv veta vad hon gör, som om hon styrdes av en annan.

1 Går hon i sömnen?

6 Nej, men hon lever som i trance.

1 Väck henne då.

6 Hon är vaken men är ändå frånvarande.

1 I och för sig kan jag diskret bevaka henne på håll. Jag har ju ingenting vettigt att göra annars heller.

6 Vi går på operan tillsammans i kväll. Jag har en biljett åt dig från ett ställe där du kan se oss utan att hon ser dig. Det är mycket viktigt att hon aldrig får märka att du bevakar henne. (*överräcker en biljett*)

1 Du har då tänkt på allt. Givetvis skall jag hålla mig helt osynlig.

6 Du behöver inte bestämma dig nu. Bestäm dig efter att ha sett henne.

4 (*bryter in*) Hej, gossar! Vad ser ni så bekymrade ut för? Ni tar väl inte kriget på allvar?

1 Vi har mycket allvarligare saker att diskutera än ett pågående världskrig.

4 Vi håller på att slå vad. Vad tror ni? Är tyskarna slagna inom ett halvår eller ett år?

6 Tre månader.

1 Fyra.

4 Inom ett halvår alltså! Gossar! Oddsens stiger till vår favör!

3 (*skeptiker*) Man vinner inga krig med att spela på oddset.

2 (till 6) Vem bryr sig väl om krig när han har en vacker hustru att leva för?

6           Precis min åsikt. Glöm alla krig. Älska i stället.

3           Om det ändå vore så enkelt.

1           Vi ses på operan i kväll, Robert.

6           Det är musik som du gillar – Puccinis "Madame Butterfly".

1           Är det inte lite väl magstarkt med harakiri i sammanhanget?

6           Verkligheten överträffar dikten, René. *(tömmar sitt glas och rycks med ut av de övriga. René vänder sig åter till disken och bartendern, som kommer tillbaka. Även ljuset försvinner, och krogen är åter mörk och tom.)*

René       Så började det. Jag fick se henne den kvällen.

bartendern Hur verkade hon? *(Man hör musik från Madame Butterfly: Butterflys aria i andra akten.)*

Tänk dig Danielle Darrieux och Jeanette MacDonald, båda när de är som vackrast. Tänk dig Danielle Darrieux' ljuvhet i förening med Jeanette MacDonalds skönhet, och du har henne. Jag såg henne i foyern i pausen i en svart klänning med lång blågrön schal. *(Man ser henne svagt i andra ändan av scenen, endast vagt antydd, enkelt gående förbi och försvinna.)*

Hon var naturligt blond med svaga gyllene och röda antydningar. Men det viktigaste med henne var att hon var en riktig dam. Det såg man genast på henne. Inget land har någonsin haft så fina familjer och så hög adel som Frankrike, och det var som om allt som var finast med vårt land låg samlat och koncentrerat hos henne.

bartendern Du blev kär i henne genast.

René       Så enkelt var det inte. Men jag såg fram emot uppgiften att diskret få följa efter henne på avstånd utan att märkas.

bartendern Och jag slår vad om att du tog den uppgiften på allvar.

René       Jag gjorde precis vad jag blivit ombedd och ingenting mera. Jag följde efter henne. *(tömmar sitt glas)* Och det var minst sagt märkliga vandringar hon tog mig ut på.

bartendern Du behöver påfyllning. *(fyller på hans glas)*

René       Du är en gudabenådad bartender.

bartendern Nej, jag är bara som en läkare som råkar veta den rätta medicinen.

René       Tack för det. *(dricker)*

bartendern Nå, hur gick det sedan? När upptäckte hon att du följde efter henne?

René       En sak i taget. *(Robert har åter kommit in och slagit sig ner vid ett bord. René lämnar baren och går och sätter sig hos Robert.)*

Robert     Nå, René, vad har du kommit fram till? Vad har du att berätta? Vad sysslar min hustru med?

René       Det är minst sagt egendomliga och oroväckande saker.

Robert     Det trodde jag nog. Men vad?

René       Jag blir inte klok på henne.

Robert     Vem blir väl någonsin det på någon kvinna?

René       Ändå är det någon sorts logik i allt vad hon gör. Men den är inte av denna världen.

Robert     Till saken.

René       Först gick hon till Passykyrkogården. Där stod hon länge liksom försänkt i drömmar vid en speciell grav. Har ni någon familjegrav där?

Robert     Vad var det för grav?

René       Hon dröjde kvar där i en kvart innan hon liksom slet sig ur en förtrollning. Efteråt kunde jag gå fram och skärskåda graven.

Robert     Nå?

René *(tar fram en anteckning)* Pauline Lagerlac, 1840-1865.

Robert *(sänker blicken och avger en suck)*

René       Vet du vem det var?

Robert Det var Madeleines mormors mor. Nå, vidare.

René En släkting? Nå, då verkar det ju rimligt.

Robert Jag berättar mera sedan. Fortsätt din rapport.

René Sedan begav hon sig till Louvren. Där satt hon i en hel evighet och betraktade ett kvinnoporträtt.

Robert Var det någon särskild?

René "Porträtt av Pauline" av Edgar Degas.

Robert Naturligtvis. Degas berömda porträtt av Pauline.

René Men det egendomliga var, att din hustru hade håret uppsatt exakt på samma sätt som denna Pauline på porträttet, som om hon identifierade sig med denna dam. Men varför dog hon så ung?

Robert Hon hoppade i Seine och dränkte sig.

René Så förfärligt! Varför?

Robert Det är en lång historia. Men fortsätt din rapport.

René Hon vandrade sedan längs kajerna och över floden till Île St. Louis, så att hon kunde betrakta Notre Dame bakifrån. Sedan gick hon tillbaka längs den vänstra kajen. Men hon verkade hela tiden halvt frånvarande, som om hon, som du själv uttryckte det, vandrade i dimma.

Robert Frågan är vart denna hennes vandring i dimman kommer att leda henne. Var kommer denna vandring att sluta? Det är det jag är orolig för.

René Men berätta nu om denna Pauline, denna mormors mor, som hon tycks identifiera sig med.

Robert En beklaglig historia. Pauline Lagerlac var ett hittebarn. Hon växte upp hos nunnorna i ett kloster på Victor Hugos tid, men som suttonåring rymde hon därifrån. Hon började synas på den tidens lättare underhållningsställen, och där upptäcktes hon av en excentrisk miljonär. Det var under det andra kejsardömet, då det fanns så många bisarra nyrika baroner, som ägde Paris den ena dagen och var försvunna den andra. Men Pauline kom i smöret och blev en salongscelebritet som nästan tävlade med kejsarinnan Eugenie. Så fick Pauline en liten dotter. Men baronen hade då tröttnat på henne och gifte sig med en annan man ville ha barnet. Så han såg till att modern berövades barnet medan modern själv kom på obestånd. När hennes pengar var slut tvingades hon gå på gatan, och med tiden blev hon vansinnig. Hon gjorde sig ökad för att antasta vilt främmande folk på gatan med anklagelser om att de stulit hennes barn. Till slut anklagade hon hela världen för att ha stulit hennes barn. Men hon fick aldrig mera se sitt barn. Hon låstes in på dårhus, men därifrån rymde hon för att störta sig i Seine. Hon hoppade i från bron till Île de St. Louis bakom Notre Dame. Det var i februari, och vattnet var kallt....

René Men varför identifierar sig din hustru med henne?

Robert Det är det som är det värsta. Hon vet ingenting om sin mormors mors öde och historia. Jag har tagit reda på den själv från andra källor.

René Det skulle då tyda på....

Robert Att hennes mormors mor, den vackra osaliga Pauline, försöker lägga beslag på min hustru och få henne att upprepa sitt självmord och sin vilda eviga protest mot världens grymhet.

René Men kan något sådant vara möjligt?

Robert Det är den frågan vi står inför, René. Men vi är varnade och måste inse faran. Madeleine är nu lika gammal som Pauline när hon dränkte sig. Om hon försöker hoppa från någon bro, René, måste du finnas till hands och rädda henne. (Mörkret sänker sig över denna del av scenen. René reser sig och återvänder till bardisken.) bartendern (åter synlig) Och hoppade hon?

René Ja, hon hoppade faktiskt. Och det kom som en fullständig överraskning. Det var på vårvintern 1940 när vattnet var som kallast, jag tror till och med att det

flöt isflak på vågorna, och jag hade bara att kränga av mig rocken och hoppa i efter henne.

*bartendern* Men då måste du ge dig till känna för henne.

*René* Det gällde hennes liv. Jag hade inget val.

*bartendern* Vad sade folk om saken?

*René* Lyckligtvis var det inte många som såg oss. De flesta väljer andra kajer att promenera längs, och det var en kall dag, så nästan ingen var ute. Det var på förmiddagen dessutom. Jag kunde fiska upp henne ostört och tämligen diskret bära in henne i min bil och köra hem henne.

*bartendern* Till din bostad?

*René* Ja. Den låg närmast.

*bartendern* Du ville ha henne för dig själv?

*René* Hon var helt medvetlös. Hennes man var då bortrest, och jag hade inte tillgång till hennes hem. Jag kunde ge henne den bästa hjälpen hemma hos mig.

*bartendern* Och vad sade hon när hon vaknade upp? Vänta! Låt mig gissa. "Var är jag?"

*René* Nej, så enkelt var det inte. Hon sade ingenting. Hon bara betraktade mig med fasa. Det var ju naturligt. Där vaknade hon upp fuktig och iskall i en främmande säng hos en främmande man.

*bartendern* En intressant situation. Beskriv den närmare.

*René* Det var så här.

*(Scenen skiftar och visar René's ungarlsvåning: en trevlig enrumslägenhet med kök med en varm brasa i den öppna spisen.)*

*René slår sig tyst och diskret ner framför brasan i avvaktan på att den i sängen liggande Madeleine skall vakna.)*

*Madeleine (vaknar med ett ryck)* Vem är jag?

*René (rycker till och reser sig)* Borde ni inte undra var ni är?

*Madeleine* Ni har rätt. Men vem är ni?

*René* Ni har tur. Jag är polis.

*Madeleine* Vad har hänt? Varför är jag så kall och våt i håret?

*René* Ni ramlade i Seine.

*Madeleine* Och ni fiskade upp mig?

*René* Ni hade tur. Jag råkade just då vara i närheten. Det är inte många flanörer där en tidig och kall söndag morgon.

*Madeleine* Men ni råkade vara där då?

*René* Ja.

*Madeleine* Vad heter ni?

*René* René.

*Madeleine* Jag är Madeleine Gévigne.

*René* Jag vet. Jag har underrättat er man. Han är i Le Havre. Jag fann era personuppgifter med hemadress i ert körkort. Där gav de mig numret till er man.

*Madeleine* Och ni har torkat mig och lagt mig i er säng. Ni är omtänksam.

*René* Det är mitt yrke.

*Madeleine* Men hur gick det till att jag ramlade i Seine?

*René* Ni har inget minne av saken?

*Madeleine* Nej.

*René* Vad är det sista ni minns?

*Madeleine* Att jag strosade omkring i Paris.

*René* Vad hände sedan?

*Madeleine* Jag blev förvirrad och omtöcknad av det vanliga mörkret.

*René* Vilket vanliga mörker?

*Madeleine* Jag får blackouts ibland.

*René* Ja, er man sade någonting om det. Har det hänt er förut att ni ramlat i floden?



*Madeleine* Nej, aldrig. Aldrig ens på gatan.

*René* Så det var en större blackout den här gången.

*Madeleine* Tydligt.

*René* Men ni fryser. Sätt på er den här. (*slänger en morgonrock åt henne.*) Kom och sätt er framför brasan. Ni vill väl ha kaffe?

*Madeleine* Gärna.

*René* Jag har det nybryggt åt er.

*Madeleine* (*sätter på sig morgonrocken i sängen. Kliver först därefter ur sängen.*)  
Kommer min man och hämtar mig?

*René* Han kommer att ringa när som helst. Han har ringt varje halvtimme sedan jag först ringde honom.

*Madeleine* Hur länge har jag varit här?

*René* Två timmar.

*Madeleine* Och ni har hela tiden vakat hos mig. Vad sade min man?

*René* Han var naturligtvis bestört och chockerad.

*Madeleine* Har ni offrat er arbetstid på att vakta mig?

*René* Var inte orolig. Jag är entledigad.

*Madeleine* Är ni arbetslös?

*René* Inte direkt.

*Madeleine* Ni är alltså indirekt arbetslös.

*René* Det kan man kanske säga.

*Madeleine* Ni kanske också skulle behöva förklara er.

*René* Jag är egentligen advokat numera. Jag var polis men tvingades sluta till följd av en arbetsskada.

*Madeleine* Vad hände?

*René* Vi förföljde en brottsling över taken. Jag förlorade balansen och ramlade. Hade jag inte lyckats få grepp om en stupränna hade jag störtat ner tio våningar. Min kollega försökte hjälpa mig. Han hette Leriche. Han räckte mig en hand och trodde han skulle kunna dra upp mig. Då gav en tegelpanna vika under hans fot, och det blev han som störtade ner tio våningar när det borde ha varit jag. Han dog ögonblickligen, och det var mitt fel.

*Madeleine* Nej, det var brottslingens.

*René* Och han kom förstås undan.

*Madeleine* Och ni blev hängande i stuprännan.

*René* Jag fick snart hjälp. De behövde inte hämta ett brandsegel. Men det värsta av allt var höjdskräcken. Jag hade aldrig tidigare anat att jag hade anlag för svindel. Jag var paralyserad i en månad efteråt.

*Madeleine* Av svindeln eller skuld känslan?

*René* Båda. Det var en fruktansvärd förening, och de utgör fortfarande mitt livs två värsta och kanske enda fiender.

*Madeleine* Hur länge sedan var det?

*René* Ett drygt halvår sedan. Och så kom krigsutbrottet på det.

*Madeleine* Och ni är nu advokat?

*René* Egentligen behöver jag inte arbeta. Jag fick en rundlig livränta från polisen. Det är noga med att sörja för yrkesskadade poliser. Det ökar yrkets prestige.

*Madeleine* Så ni har inte några klienter?

*René* Ytterst få. Advokatsysslan är mera som en hobby och kanske något av en terapi. Jag slipper känna mig arbetslös.

*Madeleine* Är jag nu en klient?

*René* Nej, men ni kan bli.

*Madeleine* Ni har faktiskt räddat mitt liv. Enligt ett kinesiskt ordspråk är ni nu ansvarig för resten av mitt liv.

*René* Om ni inte har någonting emot det får jag väl vara det då.

*Madeleine* Jag tror inte min man kommer och hämtar mig. Han är ju i Le Havre.

*René* Hur smakade kaffet?

*Madeleine* Det är det bästa kaffe jag har druckit i mitt liv.

*(Telefonen ringer.)*

*René* Det måste vara er man. Vill ni tala med honom?

*Madeleine* Jag kan inte stanna här. Säg att jag tar mig hem på egen hand.

*René* Jag kan köra er. *(svarar i telefonen.)* Hallå? Ja, hon är vaken nu. Vi har druckit kaffe och småpratad. Nej, hon har inga men av händelsen. Men hon har inget minne av vad som egentligen hände. Förstår du? Det tycks verkligen ha varit som om en annan kraft än hennes egen förde henne mot avgrunden. *(paus)*

*(till Madeleine)* Er man är nu i Rouen och på väg till Paris.

*Madeleine* Säg att jag är helt återställd och kan ta mig hem själv.

*René (i luren)* Hon säger att hon är helt återställd och kan ta sig hem själv.

*(Paus.)* Ja, vi får prata mer om saken i morgon. Slutet gott, allting gott. *(lägger på.)*

*Madeleine* Vad sade han?

*René* Han var lättad. Han råkar faktiskt vara en gammal skolkamrat till mig.

*Madeleine* Vilken tur! Då känner ni varandra.

*René* Ja, det kan man säga. Får jag köra er hem, eller vill ni hellre stanna här över natten? Era kläder har inte torkat ännu.

*Madeleine* Tack, men jag bör inte stanna här. Min man kommer ju hem. Jag kan kanske låna kläder av er så länge. Ni får gärna köra hem mig.

*René* Då går jag och hämtar bilen.

*Madeleine* Gör så. Och tack för kaffet.

*René* Det är jag som ska tacka.

*Madeleine* För vad?

*René* För att ha fått lära känna er.

*Madeleine* Ni känner mig inte, Monsieur. Och försök inte göra det heller. Ni är en lycklig ungtkarl. Försök aldrig lära känna en kvinna.

*René* Inte ens er?

*Madeleine* Allra minst mig.

*René* Ni är till och med mera mystisk än vad ni tycks vara för er man. Jag är strax tillbaka. Ni hittar garderoben till höger. Ta vad ni vill. *(går)*

*(Madeleine tittar grubblande in i brasan en stund och avslutar sitt kaffe innan hon går mot garderoben och allt blir mörkt.)*

*bartendern (René åter vid disken, när ljuset kommer på den)*

Det kan man kalla en kalasvinst! Så hon ramlade naken rakt in i ditt liv?

*René* Ingen vulgaritet om jag får be.

*bartendern* Förlåt att jag är rakt på sak.

*René* Du har rätt. Hon ramlade naken rakt in i mitt liv. Och dessutom var hon vacker. Hon var fullkomligt oemotståndlig. Vem som helst hade blivit kär i henne genast för tid och evighet. Hon var sådan. En sådan kvinna finns det bara en på miljonen.

*bartendern (road)* Och vad sade hennes man?

*René* Det var det som var det kuriösa. Han var med på det. Han hade ju engagerat mig inkom för att jag skulle hålla efter henne, och han var helt nöjd med att jag gjorde det. Han var aldrig nöjdare än när han fick veta att jag räddat henne från att drunkna och lagt henne naken i min säng.

*bartendern* Vad sade han?

*René* "Tack gode Gud för att du var där när det hände!" Han var säker på att hon hade drunknat annars.

*bartendern* Så för hans del var det helt i sin ordning att du umgicks intimt med henne dagligen?

*René* Ja, faktiskt. Han kunde aldrig gissa sig till mina känslor för henne, hans oro för henne uteslöt alla misstankar, eller så trodde jag åtminstone. Så det blev helt legitimt för mig att umgås med henne på daglig basis, bli alltmer intim med henne och utforska henne.

*bartendern* Hur långt gick det?

*René* (slår ut med händerna, som för att bevisa att han är obeväpnad) Ingen kärlek. Jag svär, att vi bara umgicks på vänskaplig nivå. Men vi blev mycket goda och nära vänner. Han tycktes helt lita på mig, och jag ville inte missbruka min vän Roberts förtroende. Jag ville inte riskera vår vänskap och inte heller det fina i min relation med Madeleine. Det verkade som att jag kunde hjälpa henne, och jag ville ingenting hellre. Att jag älskade henne var min hemlighet.

*bartendern* Jag misstänker att du älskade henne för mycket genast.

*René* Rätt gissat. Det var mitt misstag, men jag rådde inte för det. Vem rår väl för kärleken? Det är det vanligaste av alla misstag, och ingen har någonsin ångrat det.

*bartendern* Så du försökte hjälpa Madeleine komma till rätta med hennes problem. Hur gick det?

*René* Vi trevade oss fram i mörkret. Vi försökte komma i kontakt med hennes undermedvetna. Vi försökte pejla in den avlidna Pauline Lagerlac. Vi gick försiktigt ett steg i sänder in på det undermedvetnas dunkla och farliga område, men det verkade gå bra, ty jag var samtidigt mycket varlig med henne. Jag ville inte utsätta henne för någonting....

*Madeleine* Tack för att du är så försiktig med mig, René.

*René* Det är min plikt som man och som människa.

*Madeleine* Om ändå alla män resonerade så!

*René* Då skulle sådana som du aldrig behöva hoppa i vattnet.

*Madeleine* Du har rätt.

*René* Men vi måste råda bot på dina problem, Madeleine. Vi måste gå till rätta med den onda självmörderskan inom dig.

*Madeleine* Tror du på reinkarnation, René?

*René* Hur så?

*Madeleine* Tror du verkligen det är möjligt att min mormors mor, som begick självmord, försöker göra det på nytt i min gestalt?

*René* Tanken är absurd, Madeleine. Däremot tror jag tyvärr att det är fullt möjligt att din mormors mor fortfarande är bitter på livet och fortsätter att försöka hämnas på det genom att försöka påverka sina efterkommande till att följa hennes oblida öde.

*Madeleine* Så du tror att hon är en annan än jag?

*René* Definitivt.

*Madeleine* Det är således en annan kraft än min egen vi har att bekämpa. Men hur bekämpar man en död, René? Hur når man henne?

*René* Bara genom att vi genomsådar henne och rent ut säger till henne att försvinna tror jag att vi kan bli av med henne för gott. De dödas styrka är att de ser oss och känner oss utan att vi kan se och känna dem. Om vi då ändå känner igen dem är deras spel förlorat.

*Madeleine* Det låter så enkelt.

*René* Det är enkelt.

*Madeleine* Men mitt liv känns mera vilselett än av bara en död. Det känns som att jag omöjligt kan behärska mitt öde. Det är det som leder mig i fördärvet, René, inte någon död.

*René* Då måste jag bekämpa ditt öde.

*Madeleine* Är det möjligt?

*René* Naturligtvis.

*Madeleine* (vänder sig bort) Du är så naiv. Du vet ingenting.

René Vad är det jag inte vet? Instruera mig!

Madeleine Jag kan inte.

René Du måste låta mig hjälpa dig. Det är kanske bara jag som kan hjälpa dig, Madeleine.

Madeleine Så ta mig då till en psykiatriker. Han kan säkert fördriva mina onda andar. Låt honom lobotomera mig för säkerhets skull när han ändå håller på. Eller varför inte låta en präst driva ut min mormors mors onda ande genom ren professionell exorcism? Det vore väl det enklaste.

René Så får du inte resonera, Madeleine.

Madeleine Då vore jag vad min man vill ha mig till: en lydlig manipulerbar tjänarinna.

René Du har rätt till ditt eget liv, Madeleine, utan mormödrar och missfoster och onda andar.

Madeleine Men jag är gift med min man.

René Jag vet. Det är han som anlitat mig för att hjälpa dig.

Madeleine Så det var ingen slump att du plockade upp mig ur Seine?

René Nej, det var ingen slump, Madeleine. Jag bevakade dig. Jag var din skyddsängel.

Madeleine Så min man anställde dig för att övervaka mig?

René Ja, Madeleine, i fall något skulle hända. Och det hände.

Madeleine Så du är bara min övervakare?

René Nej, Madeleine, din älskare. (*kysser henne plötsligt passionerat*) Jag älskar dig, Madeleine.

Madeleine René, det här borde aldrig ha fått hända.

René Jag vet, men det har hänt.

Madeleine Nej, det andra. Min man borde aldrig ha fått engagera dig.

René I så fall hade jag aldrig kunnat rädda ditt liv.

Madeleine Mitt liv är inte värt att räddas, René.

René Hur kan du säga så, du som är vackrast och sublimast av alla kvinnor?

Madeleine Nej! Du vet ingenting om mig!

René Därför vill jag veta mera.

Madeleine Nog nu! Glöm mig! (*springer hastigt därifrån.*)

René Madeleine! Vänta! (*springer ut i mörkret efter henne.*)

*Paus och tystnad.*

*Bartendern håller upp en ny drink.*

*bartendern* Och vad hände sedan?

René Det värsta ögonblicket i mitt liv. Detta samtal hade vi i en kyrka utanför Paris. Vi var bara där på en vanlig lantlig utflykt. Det hade varit hennes eget förslag. Men när hon flydde från mig där i kyrkan sprang hon raka vägen upp i kyrktornet. Jag försökte följa efter, men svindeln grep mig. Jag tål inte höjder. Därför dög jag inte som polis. Hon försvann högst upp i tornet, och jag kunde inte följa efter. I nästa ögonblick hörde och såg jag henne.... (*Madeleines långa, förfärliga, utdragna skrik.*) Genom en glugg i tornet såg jag hennes kropp störta ner utanför. Men skriket var så ohyggligt levande, som om hon aldrig kunde upphöra med att falla. Jag såg hennes kropp ligga massakrerad mot stenläggningen under tornet. Den var alldeles förvriden, och nacken var alldeles tydligt bruten. Hon hade dött omedelbart.

*bartendern (efter en tystnad)* Och vad gjorde du sedan?

René Vad kunde jag göra? Jag var skulden till allt! Jag hade upprört och chockerat henne. I stället för att bota hennes onda hade jag lyckats göra det akut! Jag var förkrossad. Jag förträngde alltsammans omedelbart. Efter att jag såg hennes massakrerade kropp mot stenläggningen minns jag ingenting mer, förrän jag väcktes upp på en klinik. Jag hade väl som den veka stackare jag var svimmat av den överväldigande rörelsen. Själv trodde jag och ville jag hoppa ut efter henne, följa

henne in i döden, göra henne sällskap i hennes avgrund, men inte ens det lyckades jag med. Jag bara svimmade som den totalt föraktliga vekling jag var....

*(René vaknar upp i en säng på ett sjukhus. Robert sitter vid hans sida.)*

Robert Det är över nu, René.

René Ja, och det är mitt fel.

Robert Nej, du rådde inte för det. Du försökte rädda henne.

René Jag skrämde henne in i döden!

Robert Nej, René, så får du inte tänka. Ingenting kunde ha räddat henne, inte ens du.

René Det blir väl en utredning om hennes död?

Robert Jag har redan blivit utsatt för flera förhör. Polisen misstänker mig för jag vet inte vad.

René Låt mig vittna. Jag tar på mig allt.

Robert Saken är i princip klar. Hon var självmordsbenägen. Jag anställde dig för att skydda henne. Du lyckades rädda hennes liv en gång. Andra gången hindrades du av din medicinskt konstaterade svindel. Så enkelt är det.

René Stackars Robert. Vad tänker du göra?

Robert Lämna Paris. Tyskarna har brutit igenom Maginotlinjen. De ockuperar Paris när som helst.

René Ta mig med.

Robert Du måste bli helt frisk först. Du lider ännu av chocken. Jag reser i morgon.

René Ta det försiktigt.

en läkare Det är bäst ni lämnar honom nu.

Robert *(reser sig)* Vi ses igen, René.

René *(tar hans hand)* I en annan och bättre värld, när vi slagit tillbaka tyskarna.

Robert Farväl, René. *(går)*

René *(till läkaren)* Det var mitt fel att hans fru tog livet av sig. Kan ni bota den åkomman, doktorn?

läkaren Jag är rädd att det är utanför mina befogenheter.

René Då kan ingenting bota mig, doktorn, så länge jag lever.

läkaren Jo, ni själv, men ingen annan.

René Tror ni det, doktorn?

läkaren Ja, men det kan ta tid. *(förbereder en spruta)*

René Ge mig nu en ordentlig spruta, doktorn, så att jag får sova ut och glömma.

läkaren Så mycket kan jag göra, men det är bara tillfällig lindring, Monsieur. *(ger honom sprutan. René somnar in.)*

*(efter insomnandet)* Stackars jäkel. Han är värre därän än något krigsoffer. *(går)*

bartendern Så det var så du hamnade på dekis.

René Jag rymde från sjukhuset. Jag rymde från kriget och från tyskarna. Jag rymde från Paris. Jag rymde från alltsammans, och jag hade tur, för jag klarade mig. Robert klarade sig inte. Han blev bombad av tyskarna på vägen från Paris. Hans bil träffades och exploderade med honom i.

bartendern Så du såg honom aldrig mer.

René Nej, och jag kände mig skyldig. Han hade gått åt och jag hade klarat mig när det borde ha varit tvärtom. Nu var jag skyldig till både hans och Madeleines död. I upplösningstillstånd kom jag till Marseille och äcklades av allt inklusive Vichyregeringen.

bartendern *(fyller på hans glas)* Have another drink.

René Det var det enda jag kunde göra i Marseille: dricka. Men det skulle bli värre. Jag flydde vidare, till Marocko, till Casablanca och till Dakar. Där fastnade jag på en krog. I fyra år.

Jag övervintrade inte kriget. Jag drack mig igenom det. Jag filtrerade världens elände genom mitt glas. Och i glaset såg jag hela tiden henne. Och jag kom aldrig ner till botten. (*tömmar sitt glas*)

*bartendern* Det gör aldrig någon. (*fyller på*)

*René* Jo, jag gjorde det till slut. Men det var fyra år senare, efter kriget, när jag kom tillbaka till Marseille. Tyskarna hade krossats. Jag tänkte på Robert och ville fira det med honom om någon. Först då fick jag veta om hans undergång. Då började jag dricka igen – hänsynslöst. Och på nytt såg jag bara henne i glaset. Hon bara kunde inte försvinna. Hon hängde kvar och spökade för mig precis som hennes mormors mor hade gjort för henne. Jag var fast i henne för evigt.

(*Under detta förbyts scenen långsamt till en vulgär hamnkrog i Marseille med sjömän och prostituerade. En av de senare är särskilt vulgär med en billig men iögonfallande päls. Hon sitter med den enda välbärgade gästen i krogen. René får syn på henne och kan inte slita ögonen från henne.*)

Det var då jag fick syn på henne, den andra. Det var en förskräckligt billig och vulgär hora, ett riktigt lyxfnask, den diametrala motsatsen till Madeleine, och ändå var det något med henne som direkt påminde mig om Madeleine.

*Lucille (röker med munstycke och har vräkig hatt och knallröda läderhandskar, till sin förmögne kavaljer)* Den där karlen stirrar på mig.

*Max* Låt honom stirra. Det är du väl van vid.

*Lucille* Jag är inte van vid att folk som inte kan betala för sig stirrar på mig som om de ägde mig.

*Max* Han är bara en ofarlig luffare på dekis.

*Lucille* Han kan ha sett mig förut. Han kan vara polis.

*Max* Är han farlig i så fall?

*Lucille* Alla män kan vara farliga, men farligast är alltid de som varken säger eller gör något. De skrämmer alltid slag på mig. Och han där ger mig en känsla av att han vet mer om mig än jag själv.

*Max (ropar tvärs över krogen till René)* Hallå där, du, luffarn vid disken, kom hit!

*René (drabbad)* Menar ni mig?

*Max* Just du! Kom hit!

*René (kommer tveksamt)* Vad vill ni?

*Max* Jag vill bjuda på en drink. Slå er ner.

*René (slår sig tveksamt ner, tittar mer på Lucille än på Max.)*

*Max* Har ni sett den här damen förut?

*René* Hur så?

*Max* Ni stirrar på henne som om ni kände henne. Ni besvärar henne. Och ni fortsätter att stirra. Ni förolämpar henne.

*René* Det är inte illa menat. Hon bara påminner mig om någon.

*Max* Vem då, om jag får fråga?

*René* En fin dam, som jag kände före kriget.

*Max* Där ser du, Lucille. Han är oskyldig. Bara ett krigsoffer, som alla andra. Men kriget är över nu. Så låt oss fira och bygga upp en ny bättre värld utan krig.

*Lucille* Men med atombomber och kommunister. Kriget fortsätter i Korea.

*René* Ni har samma röst.

*Lucille* Som vem?

*René* Hon hette Madeleine.

*Lucille* Hette?

*René* Hon är död.

*Max* Jag beklagar. Dog hon i kriget?

*René* Nej. Hon begick självmord. Jag försökte rädda henne men misslyckades snöpligt som med allt annat.

*Max* Så ni var aldrig i kriget?

René Nej. Jag hörde till de fega som bara klarade sig medan alla de tappra dog.  
Max Och därför känner ni er ensam skyldig till hela kriget. Jag känner er sort.  
Ni är mer beklagansvärd än alla krigsoffer.  
René Det sade också min läkare.  
Max Men jag har inte presenterat er. Det här är Lucille. Hon är till för att trösta just sådana som er. Hon kan trösta vem som helst. Det är hennes yrke.  
René Hon kan aldrig trösta mig.  
Max Ska vi slå vad?  
René (till Lucille) Är ni säker på att ni inte heter Pauline?  
Max Jag kan slå vad om att hon bytt namn många gånger. Det brukar de göra.  
Lucille Max, jag sitter inte här för att bli förolämpad.  
Max Håll käften. Du har betalt för att tåla vad som helst.  
René Ingen dam ska behöva tåla förolämpningar.  
Lucille Där hör du, Max.  
Max (reser sig) Är det på det viset? Håll till godo då med denna luffare, denna rymling från kriget, denna alkis på dekis, som aldrig har gjort något för Frankrike! Slit honom med hälsan, din slyna! Jag kan hitta andra fnask som gör rätt för sin betalning!  
Lucille Hellre en fattig människa som är riktig än en rik knöl som du, din skitstövel.  
Max Och en sådan har jag gått i utlägg för! (lämnar dem rasande, välter bordet och går ut.)  
René (reser upp bordet)  
Lucille Ni har sett bättre dagar.  
René Det var inte meningen att såra er vän.  
Lucille Den knölen har gjort sin förmögenhet på svarta börsen och samarbetat med både Vichy och tyskarna. Annars skulle han inte vara så rik.  
René Ändå har ni tagit emot hans pengar.  
Lucille Tyvärr måste man överleva.  
René Jag medger att det ibland är ofrivilligt.  
Lucille Vi tycks sitta i samma båt.  
René Förlåt att jag inte kan slita ögonen från er.  
Lucille Påminner jag om henne så mycket?  
René Ja.  
Lucille Fastän hon var en fin dam?  
René Ja.  
Lucille Ni ser vad jag är.  
René Ni kan göras om.  
Lucille Ingen människa kan göras om.  
René Låt mig försöka.  
Lucille Varför?  
René För experimentets skull. Jag tror jag kan hitta henne i er.  
Lucille Ni vill söka efter en död kvinna hos mig?  
René De döda kan gömma sig hos de levande.  
Lucille Nej, vet ni vad! Ni blir mer och mer morbid.  
René Nej, det är något som driver mig.  
Lucille Vad då?  
René Kärleken.  
Lucille Kan ni älska mig?  
René Låt mig försöka.  
Lucille Det är jag till för.  
René Men först måste ni göras om.  
Lucille Vad ger ni mig för att jag ställer upp?  
René Mitt liv.

Lucille Bara det? Det kan inte vara mycket värt.

René Fastän det är bortkastat tror jag det är mera värt än alla Max tillgångar.

Lucille Jag kan ta er på prov.

René Det är allt jag ber om. Jag har ingenting annat att leva för än minnet av den ni påminner om. Låt mig få leva för er som för det minnet.

Lucille Ni vet inte vad ni ger er in på.

René Så låt mig få lista ut det.

Lucille Jag förmodar att ni inte är helt utan tillgångar.

René Ni gissar rätt.

Lucille Så jag står till ert förfogande, Monsieur. Var vill ni börja?

René Med ert yttre. Låt oss till att börja med lämna det här stället bakom oss. Vi har ett nytt liv att börja. Kom!

*(De bryter upp, och han eskorterar henne ut ur krogen.)*

bartendern Hur kunde ett sådant billigt fnask vara det minsta likt din vackra adelsdam?

René Det var det som var det förunderliga. Jag kunde inte förklara likheten själv ens för mig själv, men det var något mera påtagligt än själva utseendet.

bartendern Och hur kunde du ens få tanken att försöka förvandla ett billigt hamnfnask från Marseille till vad Madeleine hade varit?

René Det var just omöjligheten i företaget som lockade mig. Utmaningen var oemotståndlig, och innerst inne visste jag att jag skulle lyckas.

bartendern Lyckades du?

René Det var det som var det förunderliga. Bit för bit, detalj för detalj genomförde vi metodiskt tillsammans renoveringen av denna kvinna från en hamnhora i utförsbacken till Madeleines avbild. Det var nästan som att restaurera ett gammalt palats, som förfallit till ett kostall.

bartendern Protesterade hon aldrig?

René Hon tyckte inte om det. Hon tyckte att jag sysslade med ett självbedrägeri. Hon ville att jag skulle älska henne och inte hennes kläder, hennes yttre eller Madeleine. Hon ville bli omtyckt och kanske älskad för sin egen skull och inte för Madeleines.

bartendern Naturligtvis. Ingen kan tycka om att bli omgjord till en kopia av sin mans tidigare älskarinna. Det är den yttersta förolämpningen. Det är förvånansvärt att hon över huvud taget inlät sig på det.

René Men det märkligaste av allt var, att medan jag gradvis gav henne bättre kläder och höjde henne över vad hon hade varit, så förändrades också hennes själ. Parallellt med att hennes yttre mer och mer förändrades till Madeleines avbild blev också hennes själ och sätt och stil mer och mer till Madeleines.

bartendern Det var just det som jag trodde att måste vara omöjligt.

René Men det besannades inför mina egna ögon. Det var nästan kusligt. Till slut fick jag en oerhörd misstanke....*(Lucille kommer in, helt förändrad till Madeleines stil men fortfarande med Lucilles hår och make-up.)*

Lucille, jag måste få ställa dig en fråga. Är du och Madeleine händelsevis samma person?

Lucille Du har fått den där Madeleine på hjärnan. Du får tro vad du vill om mig. Om du vill tro att jag var din Madeleine, så var så god. Men hoppade hon inte ut från ett kyrktorn och slog ihjäl sig?

René Det var det jag såg med mina egna ögon. Men jag ser även dig med mina egna ögon, och du har hennes ögon, hennes röst, hennes sätt att röra sig, hennes själ....

Lucille Kom igen, René. Du vet ingenting om min själ. Ingen man vet någonsin något om en kvinnas själ och kan aldrig förstå något av den. Därför försöker han förneka för sig själv att den finns.

René Det är så ytterst litet som skiljer dig från Madeleine.



*Lucille* Inte så konstigt, så krampaktigt som du försökt göra mig till en kopia av henne. Man kan ju nästan misstänka att din drivande kraft är att du vill kopulera med en död kvinna.

*René* Var inte vulgär, *Lucille*, jag ber dig. Det passar dig inte.

*Lucille* Du menar att *Madeleine* inte var sådan.

*René* Nej, hon var inte sådan.

*Lucille* Men jag kan aldrig bli *Madeleine*, *René*, för jag är *Lucille*, fnasket från *Marseille*, en hora som sovit med hundra karlar och förtjänat hela sitt livs uppehälle bara på att sälja sin kropp! Försök att se mig som jag är!

*René* Ändå bor på något sätt *Madeleine* i dig, och jag vill trolla fram henne och locka fram henne helt och hållet. Det är bara några detaljer kvar....

*Lucille* Du kommer aldrig att bli nöjd! Låt mig förbli mig själv och försök acceptera mig som jag är!

*René* Inte så länge du kan bli bättre. Du måste låta färga ditt hår, *Lucille*.

*Lucille* Aldrig!

*René* Och sluta med all make-up utom ett diskret läppstift och bara en antydan till *Mascara*.

*Lucille* Du vill göra om mig till ett lik, till en steril staty som i *Bernard Shaws Pygmalion*!

*René* Detta är det sista jag begär, *Lucille*.

*Lucille* Och vad händer sedan?

*René* Det är jag själv spänd på att få veta. Men kanske att jag är nöjd sedan.

*Lucille* Det är bäst för din egen skull att du är det.

*René* Det är det sista jag begär, *Lucille*.

*Lucille (suckar hårt)* Nåväl, vilken jävla hårfärg hade den där förbannade självmörderskan?

*René* Ingen vulgaritet, *Lucille*, jag ber.

*Lucille* Du resonerar precis som en kvinna.

*René* Nej, *Lucille*, som en sann älskare.

*Lucille (suckar igen)* Nåväl, jag tar risken, bara för att sedan få se vad den där sanna älskaren egentligen går för.

*bartendern* Så hon lät färga håret och blev så lik *Madeleine* som hon kunde bli. Och sedan? Blev hon *Madeleine*?

*René* Hon blev mer än bara *Madeleine*.

*bartendern* Vad menar du?

*René* Hon fick rätt färg på håret. Hon fick den rätta diskreta make-upen. Hon fick mer och mer av *Madeleine*'s stil för kläder och uppträdande. Men när hon kom tillbaka från hårfrisörskan var hon ändå rena katastrofen.

*(Lucille kommer in som Madeleine men med Lucilles frisyra.)*

Men *Lucille*, vad har du gjort med håret?

*Lucille (till sig)* Är det fel färg?

*René* Nej, det är rätt färg, men du har ju inte ändrat frisyren! Du vet ju hur jag ville ha det!

*Lucille* Kan jag inte få behålla något endaste grand av *Lucille*, av min egen personlighet?

*René* Bara detta sista, *Lucille*, jag ber!

*Lucille* Du är hopplös!

*René* Nej, bara trogen kärleken till mitt ideal.

*Lucille* Ditt ideal kommer att bli din ruin. *(försvinner in på toaletten)*

*René (till bartendern)* Jag väntade och väntade. Jag vände mig om då och då *(gör så)* för att få se henne. Men hon kom aldrig ut. Det var som om hon med flit höll mig på halster, som om hon lät mig vänta, och ett slag tänkte jag att hon aldrig skulle komma ut mer. Då blev jag desperat och gick själv mot toaletten för att hämta

henne.... (gör så. Då kommer hon ut. Plötsligt är det Madeleine. Plötsligt är det bara Madeleine medan Lucille är fullkomligt utplånad. Tidigare har det alltid varit övervägande Lucille hur nära Madeleine hon än har kommit, men nu först är det plötsligt bara Madeleine.)

René (stannar till, tappar nästan andan) Madeleine!

Madeleine Ja, René, här är jag. (De faller naturligt i varandras armar. Baren försvinner.)

René Det är verkligen du!

Madeleine Ja, René, jag är din Madeleine.

René Madeleine, Madeleine, jag har fått dig tillbaka!

Madeleine Jag dog aldrig, René.

René (tittar på henne) Vad menar du?

Madeleine Bara vad jag säger.

René Vad är detta för en ny roll du spelar?

Madeleine Jag spelar inte teater längre.

René Jag förstår dig inte.

Madeleine Kom, René. Låt oss nu äntligen älska. (för honom mot sängen. Det är ett sjabbigt, enkelt hotellrum årgång 1946.)

René Gärna det, men säg mig först vad du menar. Vad är detta för ett nytt mysterium du har blivit?

Madeleine (med René på sängen) Jag har en märklig bekännelse att göra. Och du måste förlåta mig.

René Förlåta dig? För vad?

Madeleine För att jag har bedragit dig.

René Bedragit mig? Med vem?

Madeleine Med Robert Gévigne.

René Robert? Men Robert är död. Hur kan du känna till hans efternamn?

Madeleine Därför att jag kände honom.

René Du kände Robert? Då måste du också ha känt hans hustru.

Madeleine René, jag kan inte bedra dig längre. Jag kände aldrig Madeleine. Och du kände heller aldrig Madeleine. Du kände bara mig.

René (reser sig halvvägs) Vad är detta?

Madeleine Förlåt mig, René!

René Du är Madeleine! Jag visste det från början!

Madeleine Nej, René. Jag är Lucille. Du kände alltid bara Lucille. Du kände alltid bara äventyrerskan Lucille som spelade rollen av Madeleine!

René (fattar ingenting) Men varför?

Madeleine Förstår du inte?

René Jag fattar ingenting.

Madeleine (suckar) Robert mördade sin hustru. För att kunna göra det och skaffa sig alibi anlidade han mig att spela sin hustru och dig att bevaka mig. Allt var en föreställning. Han visste att du led av svår svindel. Han visste att du aldrig skulle kunna ta dig upp i kyrktornet. Han väntade där uppe med sin hustru, som han redan brutit nacken på. Han slängde ut henne när jag kom upp. Allt var planerat i minsta detalj i förväg.

René Men hon skrek!

Madeleine Nej, René, det var jag som skrek. Och Robert tystade mig genast. Jag skrek av fasa över det bedrägeri och det mord som jag gjort mig delaktig i. Och mest av allt skrek jag av fasa över grymheten i vår lek med dig och ditt öde.

René Madeleine, vad är det för förskräckliga saker du berättar?

Madeleine Sanningen, René. Nu först vet du sanningen om kvinnan som du har älskat så länge.

René Madeleine, du krossar mitt hjärta. Har du en aning om hur jag har lidit för dig? Har du en aning om de avgrunder av samvetsqual jag led för din skull? I

fyra år satt jag och bara drack och bara såg dig i glasets botten! Jag grät för dig i fyra år, Madeleine! Jag grät ihjäl mig för din skull! Och så har du aldrig existerat.

*Madeleine* Jo, René, jag existerar. Vi kan ännu ha en början tillsammans. Jag älskar dig, René. Du har gjort mig till en riktig kvinna och till en bättre människa.

*René (bryter samman)* Det är för sent, Madeleine.

*Madeleine* Nej, René, det är aldrig för sent.

*René* Förstår du inte? En död kvinna ligger mellan oss! Robert mördade sin hustru, och du var delaktig i mordet! Jag är polis och jurist!

*Madeleine* Robert är död, och hans hustru är död. Men jag lever, René, och vår kärlek lever.

*René* Nej! Allt är levande begravt med Roberts hustru!

*Madeleine* René, du kan inte svika mig nu. Vi är skapta för varandra. Efter allt vad vi gått igenom förtjänar vi nu livet tillsammans.

*René* Tror du verkligen det, Madeleine?

*Madeleine* Överse med mordet. Glöm brottet. Glöm kriget. Låt de döda begrava de döda. Låt oss ta vara på livet. Missa inte detta tillfälle, René! Den här gången kommer det aldrig tillbaka. Jag kom tillbaka från de döda en gång, men en sådan tur har du aldrig mer.

*René* Jag är för gammal och trött. Jag har druckit bort mitt liv i sorgen över det ideal som jag trodde var du och som bara var en billig äventyrerska som ställde upp på kärleken för pengar.

*Madeleine* Jag är inte densamma, René! Jag har bättrat mig! Du ser ju själv hur jag tack vare din kärlek lyckats göra mig till det ideal du en gång älskade...

*René* Men jag förlorade det! Det var bara en komplott! En djävulsk komplott! För att regissera ett mord! För att en skurk skulle kunna mörda sin fru ostraffat!

*Madeleine* Han kom inte undan. Ödet hann upp honom. Han blev mosad på vägen med alla sina pengar. Han vann ingenting på sitt mord men förlorade allt. Men vi har fått en ny chans, René. Sumpa den inte nu.

*René* Hur kan jag tro på någonting mer efter detta kriget? Låt oss inte bedra oss själva, Madeleine. Jag är en försupen misslyckad och handikappad föredetting, och du är bara ett avslaget fnask, som aldrig arbetat hederligt i hela ditt liv. Du börjar redan bli plufsig och svampig, fastän du alltjämt kunde vara ung och vacker...

*Madeleine* Ge dig själv en chans, René! Älska mig, innan det är för sent!

*René (reser sig)* Jag är ledsen, Madeleine, men det är omöjligt. Det är redan för sent. Jag är färdig. Jag orkar inte längre. Jag orkar inte tänka på det längre. Allt var bara en livets mest djävulska komplott och ett tragiskt besinningslöst självbedrägeri...

*Madeleine* För kärleken är ingenting omöjligt, René.

*René* Du har själv dödat kärleken. Du gjorde den omöjlig från början i och med mordet på Roberts hustru. Det är det som vi aldrig kan slippa. Vi har historien bakom oss, och den kommer alltid att förfölja oss med sina fakta. Vårt straff blir desto värre för att du kommer undan med din delaktighet i ett mord. Jag är ledsen, Madeleine, men jag ser allting klart nu. Lev i fred för rättvisan, men räkna inte med mig. Mitt hjärta är alltför brustet för att mer kunna älska. (*lämnar sängen.*)

*Madeleine* René, du får inte lämna mig nu! I så fall ger du mig inget val!

*René (går mot dörren)* Adjö, Lucille. (*betonar Lucille som om namnet betecknade den lägsta graden av prostitution.*)

*Madeleine (när René går ut)* René! Du var den enda jag någonsin älskade! (*tar fram en pistol och skjuter sig i huvudet*)

*René (skyndar tillbaka in i rummet)* Madeleine! Nej! (*chockad, omfamnar henne, blir alldeles blodig, etc.*) Kom tillbaka! O nej! Så får du inte göra mot mig! Jag älskade dig, Madeleine! Kom tillbaka! Förlåt mig! Förlåt mig! (*omfamnar henne, gråter bittert och länge*)

*(sansar sig)* Detta får inte vara sant. Vad skall jag göra? Det finns bara en sak att göra. *(tar Madeleines pistol, betraktar den ingående)*

Den är fortfarande laddad. Det är fem skott kvar. Skall jag följa dig, Madeleine? *(sätter den mot huvudet)* Vill du det? Är det det du vill? Nej. Jag klarar inte av det. Jag är för feg. Jag dög varken till polis eller soldat eller fransman. Jag har misslyckats med allt och jag har tagit livet av Madeleine. *(griper telefonen med pistolen i handen, slår ett nummer.)*

Polisen? God afton. Jag får anmäla ett mord. En kvinna ligger mördad på rum nummer 13 i Hôtel du Nord. Det är jag som är mördaren. Jag väntar på er i baren nere vid hörnet. Tack. Adjö. *(lägger på luren.)*

Nu har jag ingenting mera kvar i livet att göra än att bara supa mig full. *(går)*  
*(Scenen försvinner och återgår till baren. Bartendern är nu ensam och städar upp efter den sista gästen, när två poliser kommer in.)*

*polis 1* Har ni inte stängt ännu?

*bartendern* Jag håller på att stänga.

*polis 2* Vi söker en person som skulle sitta här.

*bartendern* Jaså. Vem då?

*polis 2* Vi vet inte namnet. Ni har inte sett någon galning här i kväll?

*bartendern* Här är tomt, Monsieur.

*polis 1* Vi ser det. Vi blev uppringda av en galning som anmälde ett mord och sig själv som mördare. Vi tog det inte på allvar först, men sedan visade det sig verkligen finnas ett lik på ett rum i hotellet här intill. Han sade att han skulle vänta på oss här.

*bartendern* Jag kan tyvärr inte hjälpa er, Monsieur. Här har funnits kunder hela dagen, men ingen av dem betedde sig som en mördare eller galning. De var mest alla olyckliga offer och vrak från kriget.

*polis 2* Vi förstår. Vem var er siste kund?

*bartendern* Jag frågar aldrig efter namn, Monsieur.

*1* Kom, Jules, låt oss gå. Här finns ingen. Och det kan ha varit självmord. Döda horor hittas varje natt.

*2* Men vi måste följa upp det här! Det var inget falskt alarm och ingen galning!

*bartendern* Mina herrar, jag kan försäkra er, att det på min krog i kväll aldrig har förekommit någon mördare eller galning. Jag känner mina kunder.

*1* Kom igen, Jules. Det finns ju ingen här.

*2* Ja, vi får väl gå då. Men om det kommer en mördare hit, så hör av er!

*bartendern* Givetvis. Godnatt, mina herrar. *(Poliserna går.)*

*(ut i luften)* Lev i frid, käre kund, och välkommen åter med alla dina sorger. *(stänger baren.)*

Göteborg-Athen,  
januari-mars 1998.